

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem ve věci

žalobce: **A. O.**,
nar., st. přísl. Ruská federace,
naposledy bytem

zastoupen: **JUDr. Matějem Šedivým**, advokátem
sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**,
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 3. 2024, č. j. OAM-1362/ZA-ZA11-P15-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 3. 2024, č. j. OAM-1362/ZA-ZA11-P15-2023, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 6 800 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto, že žádost o udělení mezinárodní ochrany je podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), nepřípustná a řízení se podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavuje.
2. Žalobce namítá, že žalovaný nezohlednil novou skutečnost – možné povolání žalobce do ruské armády v souvislosti s boji na Ukrajině a jeho perzekuci ve vlasti, když se podle svých slov zapojil do demonstrací proti této invazi a aktivně vystupoval na sociálních sítích. Má za to, že by za toto jednání mohl být v domovském státě postižen, protože v Rusku je znevažování pozice armády trestné. Dále uvedl, že podklady pro rozhodnutí se nijak nevěnují postihu protiválečné činnosti v jeho domovském státě a není z nich jasné, jakými tresty je žalobce ohrožen.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Případný odvod do armády za účelem výkonu základní vojenské služby není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Postihy za nenastoupení služby v ruské armádě podle něj navíc nedosahují intenzity azylově relevantního důvodu. Branci podle tamní legislativy nemohou vykonávat základní vojenskou službu mimo území Ruské federace, s výjimkou mírových misí, a ruští představitelé opakovaně odmítli, že by byli tito vojáci cíleně posíláni do války na Ukrajině. Podle statistik nebyl dosud za neuposlechnutí výzvy k mobilizaci nikdo potrestán. Vyhlášená mobilizace byla navíc ukončena. Žalovaný dodal, že v Rusku existuje možnost vykonat namísto základní vojenské tzv. náhradní civilní službu. Žalobce podle něj navíc nebude povinen ani k jedné z těchto alternativ, neboť už není v odvodovém věku (do 30 let věku).
4. Z obsahu správního spisu vyplynuly následující podstatné skutečnosti pro rozhodnutí ve věci samé:
5. V předchozím řízení o 1. žádosti žalobce o mezinárodní ochranu bylo rozhodnuto dne 12. 4. 2021 o neudělení mezinárodní ochrany, neboť nebylo prokázáno, že by žalobce byl skutečně věřícím Svědkem Jehovovým, a z tohoto důvodu mu hrozilo pronásledování nebo vážná újma v jeho domovském státě. Žaloba proti rozhodnutí byla zamítnuta rozsudkem zdejšího soudu č. j. 20 Az 35/2021 – 41 ve spojení s NSS č. j. 8 Azs 7/2023 pro nevěrohodnost žalobce.
6. Žalobce v opakované žádosti dne 11. 10. 2023 uvedl, že je Svědek Jehovův, že nemá žádné politické přesvědčení, politicky se nikdy neangažoval a není členem politické strany nebo hnutí. Do České republiky poprvé přicestoval v roce 2008, do roku 2016 se zhruba jednou ročně na cca měsíc vracel do Ruska. Od roku 2008 nikde jinde nežil déle než tři měsíce, z ČR vycestoval naposledy v roce 2018. K důvodům pro podání žádosti uvedl, že nechce být v Rusku mobilizován, mobilizace stále probíhá a je ve věku, v němž může být povolán. Byl v kontaktu se svou matkou, která mu sdělila, že byl u ní doma poptáván v této záležitosti, kde přebývá, čím se zabývá Neví, že by dostal oficiální předvolání. Dále uvedl, že nechce být účasten války, protože by mohl být považován za válečného zločince. Podle něj je každý, kdo byl předvolán, omezen na svých občanských právech. Na podporu svých tvrzení předložil články z internetu, které se věnují problematice povolávání do armády a války na Ukrajině, a tiskovou zprávu Evropského parlamentu.

7. Součástí spisu jsou podklady opatřené žalovaným: informace Finské imigrační služby – Ruská federace – Vyhýbání se odvodům během mobilizace, ze dne 31. ledna 2023, Informace OAMP – Ruská federace – Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, ze dne 31. října 2023, Informace OAMP – Ruská federace – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 31. října 2023. Dále jsou ve spise založeny články z různých zdrojů: Do zákopů přes datovku. Rusko zostřílo odvody, armádě nikdo neunikne, iDnes.cz, ze dne 13. 4. 2023, Rusko bude do armády povolávat elektronicky a tvrdě postihovat odpírače, ČeskéNoviny.cz, ze dne 11. 4. 2023, Rusko připravuje další mobilizaci, Putin zvyšuje pokuty pro rekruty, FORUM 24, ze dne 1. 8. 2023; a tisková zpráva :Evropský parlament uznal Ruskou federaci za stát, který podporuje terorismus, ze dne 23. 11. 2022.
8. Ze žalobou napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalobce jako novou skutečnost uvedl obavu z mobilizace a nasazení do války na Ukrajině na straně Ruska. Žalovaný došel k závěru, že žalobcem uvedené skutečnosti jsou nevěrohodné, že svůj strach zveličuje, přitom mobilizační kampaň byla již ukončena. Dodal, že vojáci ruské armády bojovali v rozporu mezinárodními závazky své země i v minulosti, nejde tedy o skutečnost novou, kterou by žalobce nemohl uvést již v předchozím řízení v roce 2021.
9. Žalovaný v rámci vyjádření k žalobě předložil nově informaci OAMP – Ruská federace – Základní vojenská služba, Účast vojáků ZVS ve válce na Ukrajině, ze dne 28. 2. 2024, a Informace OAMP – Ruská federace – Náhradní civilní služba, ze dne 21. 3. 2024. Tyto zprávy nebyly podkladem napadeného rozhodnutí.
10. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 s. ř. s. napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.
11. Soud danou věc posoudil podle následujících právních předpisů:
12. Podle § 10a zákona o azylu „[ž]ádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřijatelná (...) e) podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřijatelnou podle § 11a odst. 1“
13. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu „[p]odal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přijatelnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“
14. Podle § 12 zákona o azylu „[a]zyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“
15. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu „[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo

skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.“

16. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu „[z]a vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) trest smrti nebo poprava, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, nebo c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.“
17. Podle § 25 zákona o azylu „[ř]ízení se dále zastaví, jestliže (...) i) je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná.“
18. Problematicke opakované žádosti se věnuje rozsáhlá judikatura Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“). Podle rozsudku NSS ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65, u tohoto druhu žádosti jejím „[h]lavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení. Zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele.“ Obdobně judikoval tento soud ve svém usnesení ze dne 27. 11. 2020, č. j. 5 Azs 110/2020-36, kdy uvedl, že „[k]oncept opakovaných žádostí zná právní úprava již poměrně dlouho, přičemž konsekventně vychází z toho, že je třeba, aby v daném případě existovaly nové skutečnosti nebo zjištění, které musí mít určitou přidanou hodnotu a kvalitu oproti předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“
19. Rozšířený senát NSS v rozsudku ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96, uzavřel, že „[o]důvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany musí obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany“.
20. Z uvedené judikatury je tedy zřejmé, že pro věcné posouzení opakované žádosti musí žadatel uvést novou skutečnost, kterou nemohl uplatnit v řízení o první žádosti. Soud proto přezkoumal, zda tu vyvstala taková okolnost a jak se s ní žalovaný v odůvodnění vypořádal.
21. Žalobce při pohovoru dne 11. 10. 2023 uvedl, že nechce být mobilizován a poslán do války na Ukrajině ani tento konflikt jinak podporovat, navíc každému, kdo byl předvolán, byla omezena jeho občanská práva. Zároveň uvedl, že byl v kontaktu se svou matkou, která mu sdělila, že „se na něj ptali, kde bydlí, co dělá“. K tomu žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí i replice uvedl, že mobilizace již byla ukončena, a že žalobce nepředložil žádný důkaz, že by konkrétně na něj měla tato omezení dopadnout.
22. Soud se ztotožňuje se žalovaným, že předchozí závěr o nevěrohodnosti žalobce je zásadní. Dříve prokázaná nevěrohodnost žadatele zásadně stíhá žadatele i pro další řízení, nikoli však zcela bez dalšího. V dané věci je třeba rozlišit dvě okolnosti, a to válku na Ukrajině jako takovou (objektivní možnost hrozby základní vojenské služby nebo následné mobilizace žalobce) a konkrétní skutkové okolnosti povolání žalobce k výkonu základní vojenské služby (tvrzené údaje od matky žalobce). Co do tvrzení okolností konkrétního zájmu státních orgánů o žalobce jde zásadně k tíži žalobce jeho předchozí prokázaná

nevěrohodnost, nikoli však absolutně, neboť dané nelze vyloučit s ohledem na věk žalobce a probíhající válku na Ukrajině, kdy lze předpokládat, že ruský stát provádí šetření ohledně branné povinnosti občanů. Co se týče války na Ukrajině či mobilizace jde o skutkovou okolnost, jejíž existence je nesporná bez ohledu na věrohodnost žalobce. Nejedná se tak o otázku, při jejímž posuzování by byla relevantní (ne)věrohodnost žalobce. Věrohodnost žalobce je prozatím ve věci nerozhodná. Rozhodné je, zda žalobcem tvrzená hrozba výkonu základní vojenské služby je novou skutečností ve smyslu zákona o azylu.

23. Ozbrojený konflikt na Ukrajině vyvrcholil dne 24. 2. 2022 vstupem ruských vojsk na území tohoto státu. Nelze přijmout argumentaci žalovaného, že se nejedná o novou azylově relevantní skutečností, pokud byly ruské ozbrojené síly v rozporu s mezinárodním právem přítomny i v jiných zemích již dříve, na Ukrajině v určitých regionech už od roku 2014. Intenzita bojů po 24. 2. 2024 je nejen pro obyvatelstvo napadené Ukrajiny, ale i pro vojáky ruské armády nesrovnatelná, jestliže zahraničních misí, tedy i napadení části Ukrajiny od roku 2014 (Krym, Dombas, Luhansk), byly účastny primárně profesionální jednotky ruské armády a místní domobrana, nikoli branci ruské armády v rámci vševojskového boje ruské armády. Žalobce tak před rokem 2022 objektivně žádnou hrozbu újmy výkonu základní vojenské služby v ozbrojeném konfliktu v rámci imperiální ruské politiky nepociťoval, tudíž ji ani před rokem 2022 nemohl uplatnit. Objektivně je napadení Ukrajiny novou skutečností ve smyslu zákona o azylu. Zda tato nová okolnost může vést k hrozbě pro žalobce, je věcí dalšího posouzení.
24. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že válka na Ukrajině se žalobce v případě návratu nedotkne, neboť mobilizace skončila, zároveň žalobce nijak neprokázal, že by byl povolán k výkonu vojenské služby, přičemž vyhýbání se mobilizaci nevede k trestněprávním následkům.
25. Žalovaný jak v odůvodnění, tak i v replice nesprávně směšuje termíny „mobilizace“ a „základní vojenská služba“. Poukazuje na to, že žalobci mobilizace nehrozí, neboť již byla skončena. Tento přístup již vytkl žalovanému i NSS v rozsudku v obdobné věci ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 Azs 253/2023-31, kdy judikoval, že *„[o]d mobilizace je třeba odlišit riziko zapojení žalobce do bojů na Ukrajině, které mu brozí v souvislosti s výkonem základní vojenské služby. Stěžovatel tuto část tvrzení žalobce posoudil nedostatečně, jestliže pouze uzavřel, že plnění branné povinnosti není azylově relevantním důvodem. Neopatřil si totiž žádné podklady, které se týkají možnosti nasazení vojáků do bojů na Ukrajině v rámci výkonu základní vojenské služby.“*
26. V informaci OAMP – Ruská federace – Základní vojenská služba, Účast vojáků ZVS ve válce na Ukrajině, ze dne 28. 2. 2024, se uvádí, že s ohledem na protiprávní anexi několika ukrajinských oblastí může dojít k výkonu základní vojenské služby i na mezinárodně uznaném území tohoto napadeného státu. To znamená, že aby mohl být žalobce potenciálně nějakým způsobem zapojen do války na Ukrajině, nemusí být nutně mobilizován. Postačí, když bude odveden za účelem výkonu základní vojenské služby, protože z pohledu ruské vojenské správy není k jeho nasazení mobilizace vůbec potřeba. Tento dokument též uvádí, že v některých případech je na vojáky základní služby vyvíjen nátlak, aby podepsali smlouvu s armádou a stali se vojáky z povolání. Zároveň se příslušníci ruských ozbrojených sil dopouštějí na okupovaných územích řady skutků, jež naplňují skutkovou podstatu válečných zločinů (mučení, znásilňování, únosy, mimosoudní popravy), jak vyplývá z Informace OAMP – Ruská federace – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 31. října 2023, založené ve správním spise. Nehledě k tomu, že ozbrojený konflikt probíhá i na

území RF (Kurská oblast) a na území, které RF považuje za své území (připojení okupovaných oblastí do RF), účast branců na ozbrojeném konfliktu tak není z hlediska formy nijak vyloučena, nehledě ke stavu právního státu v RF, a tedy i ke stavu dodržování zákonů v ruské armádě.

27. Žalovaný se s možností účasti žalobce jakožto brance na ozbrojeném boji v rámci války s Ukrajinou ve skutečnosti nevypořádal. Ve vyjádření k žalobě uvádí, že samotný výkon základní vojenské služby není tzv. relevantním azylovým důvodem, a to ani tehdy, je-li tu riziko účasti v ozbrojeném konfliktu. Jak nicméně plyne z novější ustálené judikatury NSS, například z rozsudku ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, „[s]amotné plnění branné povinnosti nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud je daným státem respektována možnost odepření výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem, nebo přinejmenším, pokud takové odepření výkonu vojenské služby není (...) trestáno nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi.“
28. Soud má za to, že branná povinnost je sice státně občanskou povinností, proto vyhýbání se nástupu vojenské služby a dezerce není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, ale ruská vojenská invaze na Ukrajině je aktem mezinárodní agrese, nelze vycházet z toho, že branná povinnost a povinná vojenská služba je státoobčanskou povinností, jako učinil žalovaný. Žalovaný nezákonně nerozlišuje mezi tím, zda občan plní brannou povinnost a z tohoto titulu se aktivně zapojí v rámci mobilizace do ozbrojeného konfliktu, v němž je ohrožena svrchovanost a územní celistvost bránícího se státu (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016-34), nebo zda se má občan v rámci vojenské služby podílet na útočných bojových akcích, které jsou mezinárodním společenstvím obecně odmítány a v rámci nichž dochází k páchání válečných zločinů, zločinů proti lidskosti nebo jiných vážných nepolitických zločinů (srov. NSS č. j. 5 Azs 19/2020-45).
29. V rozhodnutí žalovaný uvedl, že vyhlášená mobilizace byla ukončena a odkázal na informaci Finské imigrační služby o situaci záložníků vracejících se ze zahraničí, dle které těmto osobám nehrozí vyšší riziko povolání k výkonu vojenské služby nebo nasazení do bojů než ostatním občanům. Co se týče ukončení mobilizace je judikatura roztržštěná, soud se však ztotožňuje s názorovým proudem dle NSS č.j. 2 Azs 163/2024 – 30, dle kterého : *kasační soud zdůrazňuje, že součástí podkladů pro vydání závazného stanoviska není žádná komplexní zpráva či analýza týkající se faktického stavu mobilizace v Ruské federaci, jejímž původcem by byly důvěryhodné zdroje včetně mezinárodních nebo nevládních organizací (k tomu srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. 7. 2008, NA proti Spojenému království, č. stížnosti 25904/07, bod 119). Namísto toho se Ministerstvo vnitra odvolává primárně na novinové články reprodukcující oficiální prohlášení představitelů země původu. Správní soudy přitom již v minulosti zdůraznily, že takové zdroje mají ve srovnání s expertními zprávami velmi omezenou hodnotu (rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2019, č. j. 45 Az 23/2018-55, č. 3997/2020 Sb. NSS, bod 22, či rozsudek NSS ze dne 16. 6. 2020, č. j. 1 Azs 422/2019-41, bod 36, v němž kasační soud uvedl, že se ohledně vývoje situace v Etiopii nemůže spokojit „toliko s odkazem na tři krátké a obecné zprávy ČTK“). NSS uzavírá, že podklady shromážděné Ministerstvem vnitra nelze považovat za natolik důvěryhodné a vyvážené, ověřené z různých zdrojů a transparentní, aby spolehlivě odůvodňovaly závěr, že v současné době byla částečná mobilizace v Ruské federaci ukončena. Městský soud proto podle NSS pochybil, pokud je za*

dostatečné považoval (bod 26 napadeného rozsudku), a nesprávně tím slevil z požadavků na podklady a odůvodnění závazného stanoviska, jimiž zavázal správní orgány ve svém prvním zrušujícím rozsudku ze dne 10. 10. 2023 (k tomu přiměřeně rozsudek NSS ze dne 20. 5. 2024, č. j. 9 As 66/2023-72).

30. K informaci Finské imigrační služby NSS v téže věci uvedl : *Konečně ani z výňatku z informace Finské imigrační služby (jde o překlad pouze jedné z otázek týkající se zacházení se záložníky vracejícími se ze zahraničí) neplynou žádné jednoznačné závěry ohledně trvání mobilizace v současnosti. Finská imigrační služba uvádí, že se nepodařilo nalézt žádné informace z veřejných zdrojů o tom, jak je na hranici zacházeno s vracejícími se záložníky. Dále informace odkazuje na článek právníka Mihaila Kutškina ze dne 3. 11. 2022, podle něhož nelze určit, zda je návrat do Ruska bezpečný pro ty, kteří uprchli do zahraničí. Navráťivší se nemohou být podle Kutškina odvedeni do armády, neboť mobilizační kampaň skončila, ale mohou být odvedeni, pokud bude rozhodnuto o jejím pokračování. Zároveň informace poukazuje na výskyt nezákonné praxe, kdy policie v Rusku překračuje své pravomoci a odvádí osoby k vojenské komisi. Z obou informací OAMP pak ohledně trvání částečné mobilizace neplynou žádné závěry (bod 25 rozsudku NSS).*
31. Zásadní je závěr citovaného NSS : *Kasační soud dodává, že si je vědom svého rozsudku ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 Azs 422/2023-31, bodu 12, v němž první senát označil za obecně známou skutečnost, že částečná mobilizace v Ruské federaci již skončila. Na tento závěr poté v nynější věci odkázal i městský soud (bod 25 napadeného rozsudku). Tento dílčí skutkový závěr přijatý v jiné věci však nekoresponduje s podklady shromážděnými Ministerstvem vnitra v nynější věci, resp. s tím, jaké požadavky na takové podklady klade dlouhodobě ustálená judikatura NSS. Shodně má Městský soud v Praze za to, že není obecně známou skutečností, natož prokázanou skutečností, že v RF nadále neprobíhá mobilizace, např. ve skryté formě. Obecně známou skutečností je pouze to, že RF napadla Ukrajinu a že ozbrojený konflikt má mnoho obětí, nejen na straně vojáků, jejichž počet je nutné doplňovat z obou stran války. Dle soudu u žalovaného absentuje komplexní zpráva či analýza týkající se faktického stavu mobilizace v Ruské federaci, tedy zda úbytku vojenské síly při bojích na Ukrajině je RF schopna čelit skutečným dobrovolným vstupem do armády, nebo je vytvářen zásadní tlak na brance k podepsání profesionálního vojenského kontraktu či jiného nátlaku na záložníky. Skutečnost, že vrcholní představitelé RF oznámili ukončení mobilizace, neznamená vůbec nic. Stejně jako bylo bez závazného významu prohlášení Putina v předvečer okupace, že u hranic s Ukrajinou probíhá pouze vojenské cvičení a jakékoliv tvrzení o napadení Ukrajiny jsou jen provokace. Akceptace závaznosti tvrzení vrcholných představitelů státu, který vede útočnou válku vůči sousednímu státu v souladu s imperiální politikou i vůči ostatním státům, České republiky počítaje, a za tímto účelem dlouhodobě realizuje propagandu nejen na území RF, je v řízení o mezinárodní ochraně nepřipustná. Politickému prohlášení vrcholného činitele státu, který je v nynější věci možným původcem skutečného nebezpečí hrozícího žalobci, je třeba přiznat velmi omezenou vypovídací hodnotu. NSS již v minulosti zdůraznil, že i v případě zdrojů s politickým podtextem, jejichž původcem jsou orgány Evropské unie, je namísto obezřetnost a takové informace je možné užít toliko podpůrně (rozsudek č. j. 1 Azs 105/2008-81, body 19 a 20). Tím spíše je třeba s rezervou hledět na informace, jejichž původcem jsou ruští vysocí představitelé.*
32. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobce již není v odvodovém věku, a z toho důvodu nemůže být povolán k základní vojenské službě. Tuto skutečnost neuvedl v odůvodnění svého rozhodnutí, jde o nové tvrzení.

33. Podle § 32 odst. 9 zákona o azylu *při posuzování žaloby ve věci mezinárodní ochrany soud zohlední i nové důležité skutečnosti, které nastaly po vydání rozhodnutí ministerstva, jedná-li se o takové skutečnosti, které se vztahují k možnému pronásledování nebo k hrozbě vážné újmy; v tomto rozsahu není soud vázán žalobními body. Mají-li skutečnosti podle věty první vliv na rozhodnutí správního orgánu ve věci samé, soud napadené rozhodnutí zruší a věc vrátí k dalšímu řízení žalovanému.* Dle přechodného ustanovení příslušné novely zákona o azylu č. 173/2023 Sb. se řízení podle zákona o azylu a dle s. ř. s. zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (dne 1. 7. 2023) a do tohoto dne pravomocně neskončená se dokončí a práva a povinnosti s nimi související se posuzují podle zákona o azylu ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Žaloba byla podána dne 12.4. 2024, proto dle přechodného ustanovení novely by soud měl postupovat dle § 32 odst. 9 zákona o azylu. § 32 odst. 9 zákona o azylu nespecifikuje, zda soud zohlední *nové důležité skutečnosti* jen ve prospěch nebo i v neprospěch žadatele.
34. Zákon č. 173/2023 Sb. je transpozicí článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), podle kterého „[č]lenské státy zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně“. Soudní dvůr dospěl ve věci C-556/17 ze dne 29. 7. 2019 k závěru, že článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie, musí být vykládán v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, kdy soud prvního stupně po provedení úplného a ex nunc posouzení všech relevantních skutkových a právních okolností předložených žadatelem o mezinárodní ochranu konstatoval, že na základě kritérií stanovených ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany musí být tomuto žadateli taková ochrana přiznána z důvodu, kterého se dovolává na podporu své žádosti, ale kdy správní nebo kvazisoudní orgán následně přijme protichůdné rozhodnutí, aniž za tímto účelem prokáže, že nastaly nové okolnosti odůvodňující nové posouzení potřeby mezinárodní ochrany uvedeného žadatele, musí uvedený soud změnit toto rozhodnutí, které není v souladu s jeho předchozím rozsudkem, a nahradit jej svým vlastním rozhodnutím o žádosti o mezinárodní ochranu, přičemž podle potřeby nepoužije vnitrostátní právní úpravu, která by mu takový postup zakazovala.
35. K přímé aplikovatelnosti čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku č. j. 5 Azs 20/2015 – 35, dle kterého *lhůta pro jeho transpozici uplynula až dne 20. 7. 2015 (čl. 51 odst. 1 nové procedurální směrnice), tedy po rozhodování městského soudu v této věci, a navíc, vzhledem k tomu, že toto ustanovení nebylo dosud, i přes uplynutí uvedené lhůty, zákonodárcem provedeno do vnitrostátního právního řádu, bude sice třeba, aby se správní soudy při rozhodování jednotlivých věcí mezinárodní ochrany zabývaly naplněním podmínek pro uplatnění jeho přímého účinku, jak byly definovány ustálenou judikaturou Soudního dvora Evropské unie vztahující se k přímému účinku směrnic, ovšem musí přihlížet i k přechodnému ustanovení dle čl. 52 nové procedurální směrnice, které stanoví členským státům jednoznačnou povinnost použít právní úpravu souladnou s daným ustanovením až u žádosti o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015, a zároveň i k tomu, že přímý účinek konkrétního*

ustanovení směrnice lze dle zmiňované judikatury Soudního dvora uplatnit vždy pouze ve prospěch jednotlivce a tedy i žadatele o mezinárodní ochranu, a nikoliv v jeho neprospěch, jak by tomu bylo v nyní posuzované věci. Městský soud v Praze má za to, že není oprávněn přihlížet k novým podkladům předložených žalovaným v soudním řízení v neprospěch žalobce ohledně vyloučení branné povinnosti žalobce z důvodu věku, jestliže se nejedná o okolnost ve prospěch žalobce a zároveň se nejedná o novou okolnost, kterou by žalovaný neznal již v době soudem přezkoumávaného správního řízení, tudíž se nejedná o novou skutečnost, která nastala po vydání rozhodnutí ministerstva. Zároveň soud pomíná, že soud nemá kapacitu vyhledávat podklady o zemi původu o tom, zda je zákonná hranice 30 let věku pro vykonání základní vojenské služby v RF skutečně dodržována.

36. Závěr žalovaného o absenci nové okolnosti je nezákonný nebo alespoň předčasný.
37. K námitce týkající se nedostatečně zjištěných podkladů soud připomíná judikaturní požadavky na zprávy o zemi původu, použité v řízení o mezinárodní ochraně, jak je vymezil NSS v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, které musejí být „v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.“ Tři výše uvedené zprávy nejsou ve vztahu k žalobci relevantní. Materiál týkající se bezpečnostní situace ze dne 31. 10. 2023 se sice vztahuje na Ukrajině věnuje, ale jen velmi okrajově. Neuvádí, zda a za jakých podmínek jsou ruští občané tohoto konfliktu účastní v řadách ozbrojených sil. Dokument zabývající se situací navrátilců z téhož dne není v žalobcově případě relevantní, neboť problematiku základní vojenské služby a mobilizace vůbec nepopisuje. Konečně zpráva Finské imigrační služby uvádí, že mobilizace již skončila. Materiál se nicméně týká výjimečného doplňování ruské armády na podzim 2022 (částečnou mobilizaci vyhlásil ruský prezident 21. 9. 2022 a její ukončení oznámil ruský ministr obrany 28. 10. 2022). Tato zpráva o zemi původu se vztahuje na záložníky, kteří se v zahraničí vyhýbali povolání ze záloh do armády v rámci mobilizace, nikoli na ty, kteří se v zahraničí vyhýbali výkonu základní vojenské služby. Zdroj, který je ve zmíněném dokumentu citován, hovoří o kampani, ale jedná se o mobilizační kampaň. Z tohoto materiálu vůbec nevyplyvá, jak fungují odvozy k základní vojenské službě a zda může být žalobce zapojen do bojů na Ukrajině. Citovaná zpráva se proto nevztahuje na rozhodné okolnosti v žalobcově případě.
38. Ve vztahu k aktuálnosti předkládaných zpráv soud odkazuje na rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 109/2019-74, podle něž „[z]astaralost zpráv o zemi původu nelze posuzovat (čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany) pouze na základě faktu, že od vypracování, resp. vydání takové zprávy uplynul určitý čas. Zastaralá je taková zpráva, jež obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace popsaná ve zprávě se změnila.“ Od vyhotovení zprávy týkající se situace navrátilců a zprávy Finské imigrační služby uplynul v době vydání rozhodnutí již více než jeden rok. To samo o sobě sice bez dalšího neznámá, že zpráva je automaticky zastaralá, nicméně je třeba důsledně zkoumat, zda se situace v posuzované zemi od vydání zprávy nezměnila. To se týká i obou zpráv přiložených k replice, pokud je zamýšlí žalovaný použít, protože v době vydání nového rozhodnutí uplyne od poslední aktualizace těchto materiálů jeden rok.
39. Žalobce přitom žalovanému předložil jako podklad pro vydání rozhodnutí tři výše uvedené zpravodajské články a jednu tiskovou zprávu. Z textů vydaných na serveru iDnes.cz dne 13. 4. 2023 a na stránce ČeskéNoviny.cz dne 11. 4. 2023 soud zjistil, že se postup povolávání do

armády v Rusku elektronizuje a zpřísňuje se některé tresty za neuposlechnutí tohoto příkazu. Žalovaný ve svém odůvodnění s odkazem na tyto podklady tvrdí, že použití těchto opatření je navázáno na další vlnu mobilizace. Dle závěrů soudu však tato informace z uvedených článků ani z podkladů žalovaného neplyne, závěr žalovaného tak nemá oporu ve spise. Žalovaný proto neopatřil dostatečné podklady pro rozhodnutí co do možností postihu žalobce v jeho zemi původu z důvodu vyhýbání se základní vojenské službě.

40. Ohledně údajné politické aktivity žalobce ve smyslu příspěvků na sociálních sítích a účasti na demonstracích soud uvádí, že tvrzení nemá oporu ve správním spise, ani nebylo nijak doloženo v žalobě. Žalobce tak pouze tvrdí, že proti válce aktivně vystupoval, ale tuto skutečnost nijak nedokazuje. V tomto rozsahu není žaloba důvodná.
41. Výše uvedená nezákonnost je důvodem pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného, neboť žalovaný nezjistil dostatečně poměry v RF ohledně hrozby výkonu základní vojenské služby žalobcem. Žalovaným zajištěné podklady nejsou dostatečně komplexní a co do zdrojů rozmanité, proto soud zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., jelikož skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění. Zároveň je přítomna vada nezákonnosti, jestliže žalovaný nepovažoval eskalaci války na Ukrajině od roku 2022 za novou okolnost ve smyslu zákona o azylu.
42. Žalovanému se ukládá, aby v řízení následujícím po zrušení tohoto rozhodnutí posoudil hrozbu účasti žalobce ve válce na Ukrajině a zabýval se otázkou, zda jsou dány okolnosti svědčící o tom, že by žalobce mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a téhož zákona. V tomto kontextu musí žalovaný posoudit, zda nehrozí odvedení žalobce k výkonu základní vojenské služby v jeho domovské zemi, neboť by mohl být nasazen do války. Je třeba, aby žalovaný věnoval pozornost otázce odvodového věku a zda nedochází k excesům ze strany příslušných orgánů v Rusku. Dále si žalovaný musí pro rozhodnutí opatřit v tomto ohledu podklady týkající se možného postihu za odepření výkonu vojenské služby.
43. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci plný úspěch, a náleží mu tak náhrada nákladů řízení. Ta sestává ze dvou úkonů právní služby (převzetí právního zastoupení a podání návrhu ve věci samé) podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky 177/1996 Sb., advokátní tarif, a náhrady režijních nákladů podle § 14b odst. 5 písm. b) téže vyhlášky. Souhrnná výše náhrady nákladů činí 6 800 Kč.

Poučení:

Proti rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Příkladně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 9. 12. 2024

Mgr. Kamil Tojner, v. r.
soudce